

تحلیل تطبیقی شاخص‌های توسعه‌یافتگی کلانشهرها با رویکرد توسعه پایدار (مطالعه موردی: تبریز، مشهد، اصفهان و شیراز)*

رسول وظیفه شناس**، ابراهیم تقوی***، علی آذر****

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۵/۱۴

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۰۷/۰۱

هکیده

این پژوهش با هدف تحلیل شاخص‌های توسعه‌یافتگی چهار کلانشهر (تبریز، مشهد، اصفهان و شیراز) انجام شده است. نوع تحقیق کاربردی و روش آن توصیفی-تحلیلی است. در این تحقیق، شاخص‌های اجتماعی و اقتصادی و ۲۱ زیرشاخه از آن‌ها با استفاده از مدل AHP وزن‌دهی شده و با مدل تاپسیس، رتبه‌بندی توسعه پایدار کلانشهرها انجام شده است. نتایج نشان می‌دهند که از نظر شاخص‌های اجتماعی، مشهد رتبه اول و شیراز رتبه دوم را کسب کرده‌اند، در حالی که تبریز و اصفهان به ترتیب در رتبه‌های سوم و چهارم قرار دارند. در شاخص اقتصادی، مشهد در رتبه اول و تبریز در رتبه چهارم قرار دارند. در نهایت، از ترکیب شاخص‌های اجتماعی و اقتصادی، مشهد در رتبه اول و اصفهان در رتبه چهارم قرار دارد و شیراز و تبریز به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند.

واژه‌های کلیدی

توسعه پایدار، رقابت‌پذیری، کلانشهر، سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)، TOPSIS.

*این مقاله، مستخرج از رساله دکتری نویسنده اول با عنوان «سنجش پایداری توسعه در کلانشهرها با رویکرد طراحی یک فضای رقابت پذیر در سطح منطقه‌ای و ملی (مورد پژوهی: منطقه بزرگ کلانشهر تبریز)» و به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم می‌باشد.
**دانشجوی دکترای جغرافیا و برنامه ریزی شهری، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران.

r.vaizfe@gmail.com

***استاد گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران (مسئول مکاتبات).

taghavi.ebrahim477@gmail.com

****دانشیار گروه شهرسازی و معماری، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران.

a_azar@iau-maragheh.ac.ir